

۳۳

پارشیماز

عباسی حیدر، ۱۳۲۲ -

سنس / باریشماز [حیدر عباسی]. — تهران: مؤسسه
نشر هما، ۱۳۸۲.

د، ۴۸ ص.

ISBN 964-6171-18-4

فهرستنويسي بر اساس اطلاعات فيپا.

۱. شعر تركى -- ايران -- قرن ۱۴. الف. عنوان.

۸۹۴/۳۶۱۱

مس ۲۴/PL ۳۱۴

م۸۲-۲۱۹۵

كتابخانه ملي ايران

هر روز

سَسْن

تأليف: حيدر عباسی

چاپ اول ، ۱۵۰۰ نسخه، ۱۳۸۲

چاپ و صحافی: چاپخانه اتحاد

تایپ و صفحه آرایی: کاوه عباسی

شابک: ۹۶۴-۶۱۷۱-۱۸-۴

ISBN 964-6171-18-4

كلية حقوق برای نشر هما محفوظ است.

تلفن: ۸۹۶۵۸۰۷

بو اثرين حاقيّندا

"دوستى" جنابلارى نين

هر طرفلى گؤستر يشلىرىندن

اولدو قجا تشكىرلر ائدىرم.

«بارىشماز»

پاشلاڭىش يېرىنە

مىن اۆچ يۆز قىرخ اوچدور. تاي تو شلار ئىنان كىنده گئدىري يك. بىزىم كوبىدە، من معلم اولدوغۇم كىندين كىدخداسىنىن قارداشى دا واردىر. بىر نفر عاشيق ايکى بالابانچىسى ايله بىزە قوشۇلدۇلار.

أوزلرى دئمىشكەن "گئدىري يك ايکى كۈنلۈن اولدو زلارىنى بارىشىدیراق." كىدخدانىن قارداشى كىنده آپاردىيغى گراما فۇنو اۆخودور. هاشارى بىر هاوا يايىلماق دادىر. عاشيقدان اىستىرم بىر قاطار اۆخوسونلار. ساز كؤينە گىيندن سىيرىلىر.^۱ گرام سو سدورولمالى دىر.^۲ كىدخدانىن قارداشىنىن تۆتە يىنىن دىلى سىيندى.^۳ عاشيق اۆخودو. كىدخدانىن قارداشى آتماجايى باشلا دى:
«اللاهىن كرمىنه شۆكور اولسون، بىزىم معلمى مىز كىنده راديو داشيماق يېرىنە زىرناجىلارى باشىمىزا چىخاردىر.» عاشيق، باهار بولود كىمى تو تولدو.^۴ دئدىم: آى قارداش! سن اۆزۈنۈ بىلسەيدىن، بو كىشى نىن سۈزلرى نىن آيناسىيندا اۆزۈنۈ گۈردىن و اۆكاستلىرى ائشىگە آتاردىن و معصوم، گۈزۈ بااغلى او شاقلا رىنا بىر... نىن

الف

آخ-وايىن سۇوقات آپارمازدىن». عاشىقىن تۆتەيى دىللەندى:
سازى باغرىنا باسىب دئدى:

بىنادان گۈزل اولمايان،
تىلىن قدرىنى نە بىلر؟
چۈلدە گۈز بۇز سېرچەلر،
گۆلون قدرىنى نە بىلر؟

*

كل قۇيوب كۇتان اكىمەين،
نانىن سفرە يە تۈكىمەين،
آرىنىن قەھرين چىكىمەين،
باليڭ قدرىنى نە بىلر؟

*

اوتابان ئىيوازخان بىر اوتابان،
داغلارارىن دومانىن توتابان،
نامىرىلىگا يىلە بىيگلىيگە چاتان،
ائلىن قدرىنى نە بىلر؟

سۇنرا سۈزسۈز و گىتىردى، آرىشىن دا بئزى و گىئتىكىجە

كەخدانىن قارداشىنىن دا قاش - قاباگى آچىلدى و عاشىغا دئدى:

ب «آى كىشى! كۈنلۈن بولاندىرما، شوخلىق ائدىردىم. اىستىردىم

بو معلمه بير آز دؤلاشام^۶. عاشيق گوله - گوله دئدى: «ائىدار گرك بولانسا دا، دورولسون! آمما آدى شوخلوق دا اولسا، ائرك شوخلوغودور^۷; آمما آى اوغول! آغاچ بار گتىردىكجه باشىنى يىره تىكىر. بىزيم معصوملاردان روایتىدىرى كى: كىشى اولان و چۈرەيىنده چىسى اولمايان، مجلسىلدە باشماقلارىندان قاباقدا اوتورماز و اوزۇنۇ باشماقلارىندان اسگىك توپار. اولۇنۇن باشماقلارىنى دالى سىيندا جۆتلەيرلىر». سۇنرا الينى دؤشۈنە چالىب دئدى: عاشيق دئدىكىن، سىن نئكىرىدىر، سىن دئدىكىن، دىرىنىن قارداشى دىر، سىن سىزلىك اولويه گرە كدىر... عاشىغىن سىسى اىللەر بۇيو قولا غىيمدا سىلەنيردى. بىرگۈن حضرت صادق(ع) دان بو روایته توش گىلدىم^۸: «ايّاكم و هؤلاء الرؤساء الذين يترأson، فوالله ما خفقت النعال خلف رجل الآهلك و اهلك». و تازا اوندايدى كى او كىشىنىن هر ساحده درين و دۇلغون اولدوغونو باشادۋىشىدوم. او بؤيۈك انسان اولدوروم - بىلدىرىم دئمەدن، قورقوت دەدە، خستە قاسىم، عاشيق علسگەر و يۆزلىر آد قىيىدىنده اولمايان حق عاشيقلارى كىمى سىن اوخونۇ سىزلىكىن سىنه سىنه سانجىپ گئتمىشدىر.

من اوزۇمو او عاشىغا بۇرجلۇ سانىرىدىم، ائله كى مىن اوچ يوز
اللى يئددى ده "سىن" منظومە سىنى قورتاردىم و اونۇن آدىنى
ج

اُ بئیوک داهى بسته كارىن سؤزؤندن آلاراق، "سسى" قۇيدوم. بو
منظومەنى دۆنيا بۇيۇ، ياخشى - پىسى اۆزلىشىرىن حق عاشىقلارىنا
و يالتابقىلىغا بىركرە قاپى آچمايان شاعيرلەرە اتّحاف ائدىم.

شعرىن دەيرى هر شئىھ دۆز باخماغىناندیر

مشّاطەلىگىن رۇنقى قاش ياخماغىناندیر

بارىشماز

سیس

گۇنوم گىندىب سو اىچمەيە،
آبى دۇنۇن دەبىشىمەگە،
ايىدى گلىھا...
ايىدى گلى...
"اوشاقلار سۈزۈ"

شىرین سۈزلۆ،
مارال گۈزلى كۈرپەلريم!
زامان واركى ناغىلىمىز،
سۈزۈن يۇخ،
سازىناندىر.
آرذى لارين،
مىن بۇيالى شەھرىنە،

سازلى - سؤزلو كروانيي Miz،
كؤچمكده دير.
كروانيي Miz،
سوّدلو يولدا سورونوركن،
دهولرین بويونداكى زينقرفولار،
زينقىلدايىر.
دنلى سحر،
گونش ساچىن هئرهن زامان،
كروانيي Miz،
سس يوردونا چاتاجاقدىر.
هوب كىليدىن،
هارايمىز،
لئى "جيغازلار بوغازىندان آلاجاقدىر."
لئى "دىدىيگىن،
داملار اوسته،
ھئى - ھئى دىيەن جاناواردىر.

سیس

آخشم اولور،
چىرپىنان يىل،
در - دووارا چىرپىر اوزۇن.

چىرپىنان يىل،
ال اوزالدىب،
لامپاسىنىن ايشىغىنى چالانماسىن،
پنجرەنى اورتۇر آنا.

"شىڭگۈل" گىرىر ساغ قۇينونا،
"منگۈل" گىرىر سۇل قۇينونا،

"دسته گۆل" ده ...

آناسى نين بوينوزوندا جۇراب تۇخور.

سۇدلۇ يوخو،

"سەمن گۆلۈ"

يوخوداكن قىدىقلايىر.

منگول سۇرور:

گۆنش نىيە گۈزدن ايتىر هرگۈن آخشام،

هارا گئدىرى؟!

مېنجىق گۈزۆن، يالا ياركىن،

سۆز كىلفىن آچىر آنا.

اوشاقلارى سۆز اويدورور،

"دسته گۆلۈن"

تۇخوماقدان قالىرالى،

منگولۇن ده دۇداغىنىدا،

سۇد ماھنىسى،

ئۇبات كىيمى قورور قالىر.

شىنگۆلۈن ده گۈزلەينىدە جىن اویناىىر.

آنا سؤيلور:

سېڭىرا داغلار آراسىنىدا،

دۇن دە يىشىر هرگۈن گۆنش،

گاه دا ائىپ،

بولاقلارىن گۈزىياشى ايله،
يويار اوزون.
آچىپ دارار آلجا تىلىن.
بولاقلارىن آيناسىيىندا،
گۈزلilikin سۆزن گۆنش،
اوز حۆسونون اووسونوندان چىخا بىلمز.
قوى اووسونون اته يىنده،
بىر گىچەلىك باتار اولسون،
باللى گۆنش.
ائشىت آمما گىچەلردن.
اوغرۇن - اوغرۇن^{۱۰}،
قوزئى داغдан، ائنر "گىچە"
"قرەلىك" ده، گۆنىئى داغدان.
گىچە بهى دىر.^{۱۱}
"قرەلىك" ده غونچاڭلىن.
گۆندۈز بۇيۇ گۈرۈشىلەر،
گۆنش اوخلار اوركلرىن.

قرەلیگىن يېرىپىكىلە مەسى

بىر گۆن يىشە،

شەوه ساچلى، قارا گلىن،

داغدان ائنير.

گۈزلىرنە چۈكۈب قات - قات غم بولودو،

باخىشىندان ماتم ياغىر.

گئجه سؤيلور:

بارماقلارى،

قۇوود^{۱۲} كىمى،

دىشلەمهلى،

گۈزلىريمىن آغ - قرهسى،

قارا گلىن،

وېرماگىنان اوّرەيىمە يارا، گلىن!

نه اولوبدور،

نه خبر دىر؟

*

قرەلیگىن بۇغازىندا،

غضّه آمما،

دۇيۇنلەنیر، دانىشانمیر!!

^{١٣} اىچقىراغىن چكە - چكە،

بىر جە دئىير:

دردىم چۈخىدور...

گئچە سۇرور:

نەدىر دردىن؟

سەنە يو خوگلۇن يېرده اولسۇن بە يىن.

خىئىنالانمىش آيا غىئىنى داشلار از سە،

جانىم چىخسىن.

يۇخسا،

گۆنش،

^{١٤} اوغرۇن - اوغرۇن قىزدىرى مايا،

سالدى سىنى؛

يۇخسا، سەنە،

گۈزۆ سۆزموش^{١٥} اولدو زلار دان دەيدى ظفر؟

قىزىل تىلللى گۆنش دنسە، آغريىن اگر،

^{١٦} فنارىنى سۈنمۈش گئرسۇن.

"گئچە" آدلى،

"قرەلىگى" چۇخ سىلکەدی^{١٧}، آز سىلکەدی،

باشىن أىيب،

بار وئرمەدی.

داشا دؤندو،

سۈز وئرمەدى.

بىر جە دئىدى:

گۆنش دنسە آغرىم اگر،

يالوارارام،

ظولماتلارىن،

درىن - دىب سىز قويوسوندان،

درمانىئىمى گتىرەرسن.

گۈزلەيمىن، آغ - قرهسى،

قارا به يىم!

من سوکوتا يېرىكلىرم.

شەوه ساچلى ظولماتلارىن،

بىشىگىدىر قارنىئىم منىم.

بىج او شاغىن،

شۇرتۇيونو^{١٨}، بۇغا زىنا دۇلايان تك،

بونجا هاراي، بونجا هاي - كوى،

قارنىئىمداكى گئجه لرىن باغىر ساغىن،

بۇغا زىنا دۇلاشدىرىر.

گئجه م، گئجه م،

باللى گئجه م،

داغدان او جا،

قاراچادىر تىكدىرمە يە، وار چىخارىن.

گۆوهنىرسم^{۱۹}، يئرسىز دەيىل.

آمما،

سسىن قارشى سىندا،

سندە نە وار،

قارابەيىم.

سیس قاینا پیش

بو سیرادا،

امليک قوزو،

بۇغازىنى اىسلاماغا، سۆد اىستەيىب،

"معىلەدە" دى.

شىطان چېپىش،

سوسوزلا يېب "معىلەدە" دى.

چىل فريكلر سرىمە يە باشلادىلار.

دووار اوستە، ياللى گئدن ياللى بئچە،

قاناد چالىب، اذان دئدى.

گوموش ساچلى، كۈرپە قۇدق،

^{٢١} شرقى دئدى.

يوواسىندا مۆرگولەين شىلتاق تولا،

برك اولادى.

مېيۇ دئدى پاراق پىشىك،

نۇودان اوستە مۇوولدادى.

اویناق يىلىن ساجى قىزدى،

داملاр اوستە اوغولدادى.

گئجه قوشو،

ماهنى لارىن مىنچىغىنى ساپا دۆزدو.

هر طرفدن،

بولاق كىمى،

سسىن قايnadى، نغمە سۆزدو.

هايىن د يىسى ئىن چىلىمەسى

گئجه،

خىلىك دوروب باخدى.

دۇغرودان دا!!

نه ائلەسيين؟!

هارا گئتسىن؟!

ايکى باشلى سئرچە سۆدون،^{۲۲}

ايستەسەيدى قاراگلىن،

يۇخ دئمزدى.

ايىدى آمما،

هانكى ئوه باش اوزاتسىن،

رجا ائتسىن:

ديل تانيماز،

تانرى بىلمز او شاغى نىن،

سىسىنى كىس.

دېنمه، لال اۇل.

بىر قاراتئل قىزا خاطير،

دو ز بار داغى، دوزا خاطير، ۱۲

كىمە دئىسىن:

سىسىز دۇلان،

دىنمز ياشا.

آغىزلارى مۇھۇرلەمك اۇلار مىگر؟!

دۇل دئمكلە،

بۇش جاناقلار دۇلار مىگر؟!

دۇل^{۳۳} دئمكلە، ارلى قادىن ارسىز اولماز.

قال دئمكلە،

چاي گىثىشىدىن قالار مىگر؟!

بۇل دئمكلە بۇللۇق اولماز.

ساڭ دئمكلە،

آلېجى قوش اۇولادىيغىن سالار مىگر؟!

بۇش پېتىلەر، بال دئمكلە بالا دۇلماز،

سۇل دئمكلە،

اووسەنن گۆل سۇلار مىگر؟!

امما بىردىن،

"قارا بىگىن" دۇداگىنىنى گۆلمك آچدى،

باخىشىندان بولۇد كۈچدۇ،

كىدەر قاچدى.

"قرەليگىن"

13 زىل قاراجىق گۈزلەرنە گۈزۈن تىكىدى:

آغلاماگل،
گؤز ياشلارىن،
گؤزلرى نين قاراسىئىنى يووار گلىن!
گولمكايىن،
قارا به يىن،
^{٢٤} سۇلموش تاغىيىن سۇوار گلىن،
دارىخماگل،
هن دئىينجە،
هون گتىررم،
^{٢٥} اوْد آغزىيىندا يۆن گتىررم،
"هۆل" ^{٢٦} وئردىررم بۇز ايتلە"
سس جىغازى،
"دىرماشدىرار سۈيپىدلە"
سس چنه سىين چىركەم من،
هايىن دىشىن چىركەم من.

د يىنمه مزلىك اۆزوكىلدە قاش اۇلمالى

دانقاز - دانقاز قايالارى دىيدن قازان،

طوفانلارا،

فرمان وئردى:

آهای، دلى ...

^{٢٧}
دورما يۈرۈ!

دهلى آتا قامچى يېتىر،

سوکوت كۈلون،

هايانداسا، قازىب گتىر.

سوکوت زھرين بال اىستيرم.

شەھر اھلىن لال اىستيرم.

سس،

گرە كدир بۇغازلاردا داشا دؤنسىن.

^{٢٨}
گۈزلرايسە قاشا دؤنسىن.

هارايلارىن،

قورو يېرى،

ياش اۇلمالى.

دينمه مزلىك،

15 اۆزوكىلدە قاش اۇلمالى.

دلی طوفان آت چاپد ٿر پر

دلی طوفان،
گؤز یوممادا،
قايلارا چيرپدی اوڙون.
ياراسینا دوز باغلادي، يو خلاماسيين،
کيپريكلرين،
قاشلاريُنا دوپونله دى،
يومولماسيين.
گئجه لرى گوندوزلره،
گوندوزلرى گئجه لره دوپونله يىب،
آت چاپد ڀريپ، يوْل قاپد ڀريپ،
دينمه مزليك ديارينا سالدى اوڙون.

مزاارلىق

دینمەمزليک ديارىنин اوْتلارىنى،

اوْ اوْتلاسا،^{٢٩}

ديرىگؤزلۇ سوپولسا دا،

سسى چىخماز.

سوپيون دادان،

سس اوْزونه حسرت ياشار.

قاتار-قاتار دورناالارىن،

قانادىنин سسى يۇخدور.

يېل دۇلانار، يارپاقلارىن آراسىئىندا،

آمما بير سس ائشىدىلمز.

درىاسىنин دالغالارى،

سس سىز گلر، سس سىز گئدر.

آغىز سانجى،

اوْرهىينى دوغراياندا،

آغىز آچىب بير كىمسە يە دىيىنمىز سن.

اوْ ديارىن:

ياسى سىسىز،

دامنان يئرە دىغىرلانان،

تاسى سىسىز.

سوکوت کولو

دلی طوفان،

^{۳۰} تۇو-تلەسىك،

سوکوت کولون شلهله يىر،

گئرى دؤنور،

سوکوتلارنى،

بىرەر-بىرەر،

باخچالارا شىتىيل وىرير.

شىتىيل لرە،

^{۳۱} دۇلاب-دۇلاب،

بولودلاردان سو اىچدىرىر.

تنىكلىرى،

كۈرپە كىمى آچىر، بلىر،

قارا بولود،

دايانمادان،

اله يىندن ياغىش الير.

يىل تىپەدىر.

۱۹ گئى آغلائىر،

سوکوت كۈلۈ يېرین سئویر،
كۈك باغلايىر.

سنس بۇغماز دادا شاد دئۇر

سحر تىزدىن،
آشار-داشار تىيىگى تكى،
دام-باجادان آشىير سوکوت،
گۈلەم باغلىير،
داشىير سوکوت.

سنس،
بوغمازا چاتان يېرده داشا دئۇر،
قىفيلىله نير بۇتون سنس لر.

يا سدىق كىيمى،
دينمە مزلىك،
باشلارىنان يۇلداش اولور.

املىك قوزو،
ملەمه يە حىسرت قالىير.
لا يلاي سىسى،
كۈرپەلرىن قولاقلارىن اوخشايانمۇر.
آياق،

ائیوای سسی ائشید يلمیر.

شنگولومون آیاقلارین،

داشلار ازير، آغلایانمیر.

منگولومون بالدىرینا،^{۳۲}

قارقى باتىر، سىتقايانمیر.^{۳۳}

سەنگولو يوخوداكن،

قره باسىر چىغىرانمیر.^{۳۴}

بانلايانمیر سحر خۇرۇز.

بۇزباش داها،

يادگۈرنىدە اولايانمیر.

قره‌لیک آت اوْینادىر

قره‌لیک ده،
گؤز سۆرمەلى، كسمە تىللى،
عاغىل قورشاق،^{٣٥}
بورون يىللى،^{٣٦}
مین ادالى،
مین بىر فىللى،^{٣٧}
چارشابى نىن او جلارى نىن،
بىرى او زون، بىرى قىسسا،
هايانداسان، دورما گىلدىم،
يۇوارلانا - يۇوارلانا،
يئره - گؤويه زنجير سالىش،
هر دلىگە باش او زالدىر،
سس سىزلىكىن بشىيگىنده،
كۈرپەسىنى ورھۇولادىر.^{٣٨}

د يىنمه مزلىك نئشترلن مىز

زامان گلير، او تور آمما،
دينمه مزلىك،
هارايىنان نئشترلن مىز.
يالىيغىمىن او جو قره "ماھنى سىنى،
بەى " "گلينه" او خوييانمۇر.
بارماقلارى فيندىقجالى فيندىق گلين،
خاللى - گۆللۇ بەى جۇرابىن،
داها سس سىز تو خوييانمۇر.

ھۆپ کیلیدى

گئجهلىرى ورھۇولادان،

قاراڭلىن،

"ھۆپ" كيليدىن ^{٣٩} آتىر داما،

"ھۆپ كيليدى"

دۇشور دامدا

سحر - أخشام

ھئى - ھئى دىيەن

ارسىن بۇغاز "لئى" جىغازىن بۇغازىنى

"لئى" دئدىيگىن

نۇمەلرە،

اوۇلۇ قفس تۇخوياندىر.

ماھنى لارين آياغىينا كىچە باغلار.^{٤٠}

"لئى" جىغازىن قۇرخوسوندان،

سرو بۇيلو اىكىدىنى،

ياسلى گلىن اوخشايىانماز.

دىيەرلر كى،

٢٥ ھۆپ كيليدىن آختارانى، لئى آپارار.^{٤١}

کیمدىر ايندى،

ھۆپ كىلىدىن آلا بىلسىن،

سسى قاپىسىن چالا بىلسىن؟

سنس قاپى سىن چحالمالى يىق

كؤرپەلرین،

بىر لا يلايىن حسرتىنده آلىشماسى،

اوشاقلارىن،

قۇجالار تك اىچەرى ايلن دانىشماسى،

سسى باتمىش اوڈالارىن،

بۇشلوقلارا اسنه مەسى،

زامانىنان ياشىيد اولان،

داغلارىندا سىينە سىينە داغلار چكىر.

ائىل دالبىئير:

بوزلوقلاردا بوزا دۈنمك،

دوزلالقلاردا دوزا دۈنمك،

چاققىرلارين اوّزهريندە،

يالىن آياق داش داشىيماق،

آياغىننان باش قاشىيماق،

دوز يالا يىب، سو اىچىمەمك،

سنس سىزلىكىدىن آغىر دەيىل.

يۇمرۇقلار داشا دؤنّوب،
سسى قاپى سین چالماڭىدیر.
اوزون،
دىيلاق^{٤٢} "لشى" جىغا زىن بۇغا زىندان،
هۆپ كىلىدىن "آلمائىدیر.

زاماڭ

سسى باتمىش اوْ شەھردە،
بىر قايائىن اتەيىندە،
آز دانىشىپ، ائلجه بىلن،
”زامان“ ياشىر.
”زامان“ آمما نە زاماندىر،
ياشاماقدا،
ياشايانلار ياسىن گۈرەن،
يۇرولمايان قەرماندىر.
قۇجا زامان،
دېزلىرىنى قوجاقلايىپ،
دینە بىلمىر،
باخار قالىپ اينە بىلمىر.
كۈرپەلرین باخىشىندا اوْخويور كى:
”زامان بابا“
سس سىزلىيگىن زىندا ئىندان قورتار بىزى.

بلكده كى املىك دئىير:

آنام منه لا يلاي دئمير، ٢٩

من لا يلاسيز ياتانميرام.

بير قيزجيجاز،

آغلار گوزله آنلادير كى:

گوللو دونوم اواددا يانسيئن،

ايسته ميرم،

دوندان او ترق،

وايا قاليم ^{٤٣} واي دئسم من؟

گوزوم قان ياش الهيركن،

دوداغيمما هاراي گلسين،

من سوكوتون مينجيغيينى،

بير ده ساپا دوزه نميرم.

گوي سيتقايرىز:

ايلديريملار چاققيشاندا،

گورولتومو ايسته بيرم.

باش بولايان گوي زمير،

خيشيلتى نى ايستير اوندان.

حيطده كى توت آغاچى، آنلادير كى:

سحرىئلى قولاغيمما پىچىلدارمير.

توبوغونو دؤيه - دؤيه،

بير آخسايان قوجا دئير:

ائیوای قۆپمۇر دۇداغىمەدان،
 آغىر دردىن آغرىيىسىنى،
 سس سىزلىكىدە چىكىمىرىم،
 سس سىزلىكە دۈزەنمىرىم.
 باخارىندان اوتن قوشلار، آنلا دىرلار:
 "زامان بابا"

سس سىز قاناد يۇرۇب بىزى،
 سس وئر بىزە.
 آدا خىلىلار دۇداغىندا اوخويور اۇ:
^{٤٥} جانىخىمىشىق...

شكىل كىمى ياشاماقدان،
 سىسىلى - سىسىلى گوللوشلىرى،
 دىلە يېرىيک "بابا" سىندىن.

آخار سو لار شارىلتىنى،
 تالا بولود خارىلتىنى،
 آيغىر ^{٤٦} آتلار، كىشىنەنى،
 اىستىر او ندان.

يېر باغىرير،
 گؤى باغىرير:
 سس اىستىرييک،

سس سىزلىكىن سونگوسونه دۇز نمىرىيک. ^{٤٧} ٣١

قۇت آغاچى

ائلجه بىلن زامان آمما،
هر بىر يانا ال اوزالدىر، بۇشاڭىدىر.
آخر تىكىر گۈزلىرىنى،
حىطىدەكى،
ياشىل ساچلى، يالقىز توتا.

اووه يىندن نەلر كىچىر، نەلر كىچمىر،
بىلنمىرم.

بئزدىرىجى سوكوتلارا قاپىلدىغى آغلار توتدان،
نياز اىستىر.

ياشىللىيغى،
سحر - سحر،
گۈزلىرىمى اوخشار گلىن،
هر تۈرپاغىن ياراسىئنا، داوا وارسا،
يئردىن گىرەك.
ياشىل دۇنلۇم،
داوام سىنسن.

حسرتيمين سۆزگوسوندن.

گئجه لرى اميشدىرن سوكوتلارلا،

قاباق - قىشىر^{٤٨} دايىنمىشىق.

سسىه خاطير،

شىرىن جانا وارىئن گلسە، وارماز اولما^{٤٩}.

اىل دردىنه آلىشانىن،

يانار گۈزۈ ياش سىز اولماز.

آغاج! سىندىن باش اىستىرم.

هارايىلارىئن اوزو يونە،

ياشىل باشدان قاش اىستىرم.

قىيپيللىنىمىش سسىه خاطير،

اولومونن باش ياسدىغا قۇيارمیسان؟

توت اؤوسەنېب دبه رىلدى.

سسى اوغرۇندا،

بودارلانىب، دۇغرانماغا،

راضى لاشدى.

سیئرلۇق ساڭ = گەللەپاڭ

"زامان بابا"

گئجهلرى گۆندۈزلە،

گۆندۈزلىرى گئجهلە دۆيىنلە يىب،

آلپارنلر،^{۵۰}

ساواشلاردا داشىدېغى قۇپۇز كىمى،^{۵۱}

بىر شئى يۇندو.

چۈمچە كىمى،

يۇغۇن باشىن اوياز اولدو،

سۆز ساخلاسىن.

سوْيوق - سوْيوق مجلىسلەرى قىزىنديران،

كۈز ساخلاسىن،

چۈمچەسى نىن ايشگەلنميش طرفينه،^{۵۲}

بؤيۆك - خىردا آشىق يۇندو،

خىيال ائرمىز دۆنialiارىن سىسىن آلان،

بىر قولاقدىر، هربىر آشىق.

گۈزەللەرين تۆپوق دؤيەر ساچلارىندان،^{۵۳}

آشىقلارا دامار چىكدى. ۳۴

قان يئرينه،

قوپوزونون داماريئندا،

سس دفلانار.

دامارلارى ديللنديرن،

زخمه لر يوخ.

سوسدورولموش ديلك^{٥٤} لردىر.

ديلك لرى گوژلنديرن،

قان سۆزولن بيلك لردىر.

دینمز - اينمز باخىشلارين،

نيازىنى اوخور تىللر.

آرزىلارين قۇماشىنى،

زخمه لرله تۆخور تىللر.

او يئرده كى،

سۈز مركبى آخسار اولور،

آدىم "عنقا" قاناد سالىر،

بللى قىر آت، تؤکور نالىن،

ساز مركبى، يۆگرك اولور.

اولومسوزو،

اولوملارلا بارىشىدىرىر.

"قوجا زامان"

چۈمچەسى نىن دامارىندىڭ زىرىنده،

آغلار-گۆلر^{٥٥} آيلارى تك،

قۇپۇز آغلىير،

قۇپۇز گۆلور.

آشىقلارا بااغلى اولان دامارلارдан،

اوره كىلىن تابىيىتى سى ائشىدىلىير.

سوکوتونان زهرلىنىمىش او شەھر دە،

قاپىي-قاپىي سىس پايلانىر.

قۇپۇزوندان چاغلايان سىس،

شەھر اوستە دىرىيلىگەن سوپۇن سېپىر.

ياتمىش شەھر،

دورور يىردىن.

زْخْمَه

واخت اولوركى،
قوچا زامان،
آستا - آستا،
قوپوزونون دامارىندا يشرين آلسىن.
هرزخمەدە زامان يانىر،
يانىر، يانىر،
شاملار كىمى موما دؤنور.
سس فريادا چثورىلىنده،
"او" بير چىمىدىك تۆزا دؤنور.
ان بير شىرىن خىيال كىمى،
قوپوزونون سينه سىنده،
ياتىر قالىر.
بىر دە اوئندان،
ساز تىلىنى دىللەنديرن،
دىرىناق بۇيدا زخمە قالىر.
او زاماندان،

اوغا داغلار ياسىن گئرەن،
"زامان كىشى"
هر دئورانىن،
هر عصىرىن،
سوسىدۇرولموش سازلارى نىن زخمەسىدىر.

سُوْنْ

بالالارىم!

تايالارىم!

سۈيکىندىگىم قايالارىم!

آغ ساققاللى بابام دىيەر:

ائشىد يېدىر،

باباسى نىن،

گۆموش ساچلى^{٥٦} آتاسى نىن آتاسىندا،

زامانىنان ياشىد اولان،

زامان كىشى،

او زاماندا،

قۇپۇز لارىن دىنجلەمە يەن اوّرە يېدىر.

هر زامانىن،

هر عصىرىن،

او ز قورقۇدو،

زامانىنان بىر چىرپىنان سۈزلۇ سازى،

احتىشاملا،

تىللرىنى اوْخشا ياركى،
يا خشى - پىسى اوْزلىشدىرەر.
چۈمچەلرىن دامارىنىدا،
وار-گل ائدهن سىسىدىر "زامان"
سوْنالارىن سينه سىنىدەن سوْد ائىهەن^{٥٧} تك،
قوپۇزلا رىن سينه سىنىدەن،
نغمە ائىهەر.
آبىدە^{٥٨} تك،
قوپۇزلا رىن سينه سىنىدە،
يانار شاملا ر.
شام يېرىنە،
يانار جانلا ر.
شىرىن جانى،
زامان سوْيىلو قۇجا مانلا ر،
قوپۇزلا را اىچدىرەر لەر.
او زاماندان،
او دوم اوْچون،
دئشىلمەين يارالارا نىشتەر،
سا زادىر.

قانلى تىلىن،
قان قوروموش بىرچە يىنىدەن،

هدىيە وئەر ياسلىنى گلىن.
ياس ائوينى ايشيقلا تماق،
تۇى ائوينىدە تۇى بېلىك،
سازىناندىر.
قرەلىك لر،
ماتملرىن درىن - دىب سىز قويوسونا جومارايىكن،
بالابانلا، بال سۆزولر،
شن ماھنى لار پته يىندن.
ساز تىلىنده دىلە گلر،
گىرمان اۇلان خاطىرەلر،
اللر اۆستە
قانادلانار داييرەلر،
هاراي ياغار،
سۆزلۈ سازىن،
دېنجلەمەين الە يىندن.

سۇن تانىماز سىس ناغىلى

سۇن تانىماز ناغىل ايسە سىس ناغىلى،

ناغىلىمىز،

بورالاردا بىر گئجهلىك سۇنا چاتىر.

سۆد گۈلۈنده سۆرونن آى،

بولودلارىن آرخاسىندان،

دسته گولە قاش - گۈز آتىر.

ايپك ساپلى خىيال لارىن نىنى سىيندە، يوڭرەنيركىن،

اوپور آنا.

"منگول" دورور،

گىزلى - گىزلى،

آناسى نىن بويىزۇندا خىينا قۇيور.

گئجه قوشۇ لا يلاي چالىر،

منگولون دە،

جىن اوینايان گۈزلرىنى مۇرگولەدىر.

آى گوموشلو يۇرقانىشى،

ياتانلارىن اوستە يايىر.

ياتانلارنى،

ناغىئل لارين بالدان شيرين دۆنياسىيئنا دېغىرلا دىرى.

آپلى گئچە = سوّدلو یۇل

سازلى - سؤزلۆ كروانىمىز،
أَرْزِيَلارِين مِين بُويالى شەھرىنە،
كۈچمكەدەدىر.
كروانىمىز،
سوّدلو يۇلدا سۆرۈنۈركن،
دەوهەلرِين بُويۇندَاكى زىئقىرۇولار،
زىئقىلدايىر.
دنلى سحر،
گۆنش ساچىن هۆرەن زامان،
كروانىمىز،
سس يوردونا چاتاجاقدىر.
هارايسىمىز،
”لئى“ جىغازلار بۇغا زىندان،
”ھۆپ كىلىدىن“
الا جاقدىر.

سازیم تؤیسان، دؤیون سن
اولمـهـرمـ من، دـؤـیـونـ سـنـ
چـیرـپـینـمـادـانـ دـایـانـماـ
اورـهـکـ کـیـمـیـ دـؤـیـونـ،ـ سـنـ

لغت لر و آچيقلامالار

- ١- سىيريلير: چىخىر
- ٢- سوسدورولمالىدىر: سىسى كىسىلمەلىدىر
- ٣- تۆته يىن دىلى سىئىندى: آرزى سى كۈنلۈنده قالدى
- ٤- آتماجايا باشلادى: طعنە وىردى، سؤز آتدى
- ٥- باهار بولود كىمى توتولدو: كىدەرلەندى
- ٦- دۇلاشام: شوخلۇق ائله يم، مىرىت ائله يم
- ٧- ائركك شوخلۇق: دوزسوز و گۈبۈد شوخلۇق
- ٨- توش گىلدىم: راست گىلدىم
- ٩- لئى: بىر قوش اولدوغۇندا افسانە وى بىردىن گۈزدىن ايتىن بىر موجوددور
- ١٠- اوغرۇن - اوغرۇن: گىزلىجە
- ١١- بهى: داماد
- ١٢- قۇرۇود: قۇرۇولموش نۇخودون اونو و يا اىيدە اونو؛
قۇرۇود اىيدە: لاپ اوغۇلان اىيدە.
- ١٣- اىچقىراغىن چكە - چكە: اىچىنى چكە - چكە
- ١٤- اوغرۇن قىيىزدىرما: گاھ توتوب گاھ كەسىن امما تۇختامايان قىيىزدىرما
- ١٥- گۈزۈ سۆزمۇش: كۈر اولموش
- ١٦- فنارىنى: فانىيىسى نى
- ١٧- سىلکەدى: اىستەدى اۇندان سؤز چىكسىن

- ۱۸-شۇرتۇڭ: بەلك باغى
- ۱۹-گۇوهنىرسم: دايانيثب آرخالانسام
- ۲۰-سريمك: تۇيوق و فريگىن اوخوماسىنى سەرىمك دىيرلىر
- ۲۱-شرقى دئدى: اوخدو
- ۲۲-ايکى باشلى سئرچە سوّدون اىستەمك: اوْلمايان زادلارى اىستەمك
- ۲۳-دول: ارسىز
- ۲۴-تاغ: مۇو و يارپانان بىتىگى لرىن تەنىگى
- ۲۵-اوْد آغزىندىدا يۆن گتىررم: اوْلمايان اىشلەر ئەل قاتارام
- ۲۶-ھۆل: اجازە
- ۲۷-يۇرۇ: يئرى قاباغا، اوْزولگۈن
- ۲۸-گۈزلرایسە قاشا دؤنسۇن: ھامىلار قاش قاباقلى اوْلسونلار، شادلىق اولماسىن
- ۲۹-اوْو: شىكار اوْلونان اتى حلال حئيوانلار
- ۳۰-تۇو - تلهسيك: عجلەايىلە
- ۳۱-دۇلاب - دۇلاب: بۇللو
- ۳۲-بالدىر: بودون اتى نە دىيرلىر
- ۳۳-قارقى: قامىش، چۈپ
- ۳۴-قرەباسىر: پىس و قۇرخولو يوخۇ گۈرۈر
- ۳۵-عاغىل قورشاق: داياز عاغىللى
- ۳۶-بورون يېللى: مغۇرور
- ۳۷-فېللى: اوْيونلو و حىلەلى ۴۷

- ٣٨-ورهۇولادىر: ازدىرىر و بۇياباشا چاتدىرىر
- ٣٩-ھۇپ كىلىدى: دىنەمە مزلىك كىلىدى
- ٤٠-آياغىنا كئچە باغلايار: قۇيماز سىسى قولاقلارى اوخشاشىن
- ٤١-لئى آپارار: آنلاشىلماز اولۇم اوغورلا يار
- ٤٢-دېلاق: اوزون و چلىم سىز
- ٤٣-وايا قالىم: ياسىتم تو تولسون
- ٤٤-سېتقايرىر: يالوارىر
- ٤٥-جانىخمىشىق: بئزىك مىشىك، جانا گلمىشىك
- ٤٦-آيغىر: اصىل ائركى آت
- ٤٧-سۆنگۈ: نىزە
- ٤٨-قاباق - قىنشر: اوْز - اوْزە
- ٤٩-وارماز اولما: مضايقە ائله مە، قىزىرقانما
- ٥٠-آلپارنلر: افسانە وى قەرمانلار
- ٥١-قوپۇز: عمود (ساواشلاردا ايشلەنر)
- ٥٢-ايشىگە: نازى
- ٥٣-تۇپوق دؤيىھەر: اوزون و دىزىدن آشان
- ٥٤-دىلىك: آرزى
- ٥٥-آغىلار - گۆلر آيىلارى: يازىن اوّللرى
- ٥٦-گۆموش ساچلى: تۆكلرى آغارمىش
- ٥٧-ائىهن: محبت اوزرە داشان
- ٥٨-آبىدە: مقدس يئر

قيمة : 20000

مصرف
الى

شاتك : ٨ - ٠٢ - ٦١٧١ - ٩٦٤